

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКИ ФАСИЛІТАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

Сучасні умови диктують нові вимоги до підготовки фахівців. Їхнє професійне становлення відбувається через активну участь у різноманітних видах діяльності, що сприяє не лише надбанню знань, умінь та навичок, але й вихованню особистості і професіонала. Традиційні методи навчання вже не завжди дають змогу в повній мірі розкрити потенціал майбутніх фахівців, тому актуальною стає задача модернізації освітнього процесу в Україні та впровадження нових, більш ефективних методів навчання.

Одним із перспективних напрямків реформування професійної підготовки майбутніх фахівців будь якої галузі є використання активних та інтерактивних методів навчання. Їхня суть полягає в тому, що здобувач не є пасивним слухачем інформації, а стає активним учасником навчального процесу, що стимулює його до самостійного пошуку знань, критичного мислення, творчості. Важливу роль у цьому процесі відіграє техніка фасилітації. Вона ґрунтується на створенні сприятливого середовища для навчання, де кожен здобувач освіти відчуває себе комфортно, може вільно висловлювати свої думки та ідеї та співпрацювати з іншими.

Все частіше у педагогічній літературі застосовуються термін «фасилітація» та поняття «педагогічна фасилітація», які до наукового обігу ввів засновник гуманістичної психології К. Роджерс. На його думку, педагог-фасилітатор допомагає, підтримує та супроводжує, створює сприятливе середовище прийняття, розуміння та одночасно мотивує учня до навчання, самопізнання, саморозкриття [1].

Таблиця 1. Відмінність класичної та фасилітаційної технік

Сегмент навчання	Класична освіта	Фасилітаційна техніка викладання
Викладач	централізує фокус на викладачеві	фокусується на тому, хто навчається
Здобувач	здобувачі зайняті формулюванням власних думок і виступів	учасники слухають одне одного, бо знають, що будуть почуті
Мета	формування знань, умінь, навичок	створення умов для особистісного розвитку
Результат	проблема визнається розв'язаною, як тільки найшвидші знайшли відповідь	проблема розв'язана, коли всі, кого вона стосується, зрозуміли аргументацію

Порівнюючи класичну та фасилітаційну модель навчання, можна зробити висновок, що суть педагогічної фасилітації полягає в тому, щоб перейти від формування звичайного випускника до підготовки активного, здатного до самостійного аналізу та прийняття нестандартних рішень фахівця (Табл. 1) [2, 3].

Викладач-фасилітатор не нав'язує свою думку, а лише спрямовує дискусію, допомагає здобувачам знайти спільну мову та виробити оптимальне рішення. Це спосіб навчання, при якому педагог займає позицію спостерігача і допомагає учневі самостійно освоїти будь-які навички. Процес навчання організований як діалог партнерів, що дає досвід міжособистісного спілкування з обох сторін та формує особистісне зростання кожного учасника навчального процесу.

Фасилітація – гнучка технологія. У процесі застосовуються безліч різних технік та інструментів, які можна комбінувати з іншими активними методами навчання.

Використання техніки фасилітації сприяє:

- **Підвищенню мотивації до навчання:** Здобувачі відчують, що їхні думки цінуються, вони більш активно включаються в процес навчання.
- **Розвитку критичного мислення:** В ході дискусій здобувачі освіти вчаться аналізувати інформацію, аргументувати свою точку зору, вести конструктивний діалог.
- **Формуванню навичок командної роботи:** Спільна робота над проектами та завданнями допомагає майбутнім фахівцям вчитися співпрацювати, домовлятися, знаходити компроміси.
- **Розкриттю творчого потенціалу:** Педагогічна фасилітація створює атмосферу, де студенти не бояться помилитися, вільно генерують ідеї та пропонують нестандартні рішення.

Фасилітаційна техніка викладання дозволяє використовувати ті прийоми, які сприяють творчому і неформальному сприйняттю інформації. Майбутній фахівець навчається розмірковувати, бачити проблему та знаходити інформацію, самостійно визначати способи вирішення поставлених завдань.

Впровадження нових методів навчання, таких як техніка фасилітації, дозволяє суттєво підвищити ефективність професійної підготовки фахівців, сформуванню у майбутніх фахівців будь якої галузі компетенції, необхідні для успішної професійної діяльності в динамічних умовах сучасного світу.

Список літератури:

1. Желанова В. Фасилітаційна компетентність майбутнього педагога: сутність і структура / В. Желанова // Інноваційна педагогіка. 2021. Т. 1., № 31. С. 87–90. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/31/part_1/19.pdf.
2. Трухан Г. В. Фасилітативні вміння сучасного вчителя: суть, структура, місце в системі педагогічної фасилітації / Г. В. Трухан // Теорія та методика навчання та виховання. – Харків, 2019. – Вип. 47. – С. 148–158. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/7947>
3. Що таке фасилітація і як вона може допомогти вчителю в класі. Нова українська школа | Веб-ресурс НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-take-fasylytatsiya-i-yak-vona-mozhe-dopomogty-vchytelyu-v-klasi/> (дата звернення: 01.05.2024).